

Paulina Prawdzik

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

ORCID: 0000-0001-7626-7527

ASPEKTY TAJEMNICY ZAWODOWEJ TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO

Wprowadzenie

Tłumacz przysięgły wykonuje zawód zaufania publicznego, chociaż takie stwierdzenie nie znajduje się w ustawie z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego¹ (dalej: u.z.t.p.). Zgodnie z art. 13 u.z.t.p. tłumacz przysięgły jest odpowiedzialny za tłumaczenia, poświadczenia odpisów dokumentów sporządzonych w języku obcym czy ustne tłumaczenie. Istotną różnicą między tłumaczem przysięgłym a tłumaczem zwykłym jest odpowiedzialność, jaką ponoszą za usługę tłumaczenia. W wielu przypadkach, na podstawie wymogów ustawowych lub prawa wewnętrznego, szereg instytucji, m.in. sądy, organy administracji publicznej, są zobligowane do korzystania wyłącznie z tłumaczeń dokonanych przez tłumacza przysięgłego. Celem niniejszego opracowania jest wykazanie zasadności twierdzenia, że tłumacz przysięgły *de facto* jest zawodem zaufania publicznego. Hipotezą badawczą zaś jest twierdzenie, że istnieje niezbędna potrzeba nowego ustawowego uregulowania zawodu tłumacza przysięgłego.

Usługi tłumacza przysięgłego są niezbędne przy konieczności przedłożenia przed organami państwowymi pisma lub gdzie jest potrzebne potwierdzenie autentyczności oraz wiarygodności dokumentu. Tłumacz przysięgły jest uprawniony do uwierzytelnienia tłumaczenia, co potwierdzone jest stosowną pieczęcią oraz zapisem na dokumencie numeru z repertorium tłumacza.

Instytucja tłumacza przysięgłego

Jak zostało to już wspomniane, tłumacz przysięgły jest osobą wykonującą zawód *de facto* zaufania publicznego. Trybunał Konstytucyjny w jednym z wyroków

¹ Dz.U. 2019, poz. 1326.

wymienił cechy świadczące o wykonywaniu zawodu zaufania publicznego: „Zawód zaufania publicznego to zawód polegający na obsłudze osobistych potrzeb ludzkich, wiążący się z przyjmowaniem informacji dotyczących życia osobistego i zorganizowany w sposób uzasadniający przekonanie społeczne o właściwym dla interesów jednostki wykorzystywaniu tych informacji przez świadczących usługi. Wykonywanie zawodu zaufania publicznego określane jest dodatkowo normami etyki zawodowej, szczególną treścią ślubowania, tradycją korporacji zawodowej czy szczególnym charakterem wykształcenia wyższego i uzyskanej specjalizacji”².

Bezsprzecznie zawód tłumacza przysięgłego spełnia wszystkie przesłanki wskazane przez Trybunał Konstytucyjny, mianowicie tłumacz zajmuje się obsługą potrzeb ludzkich, wchodząc jednocześnie w posiadanie informacji dotyczących życia osobistego, prowadzi działalność w sposób zorganizowany i działa z uwzględnieniem przepisów Kodeksu zawodowego tłumacza przysięgłego³. Stąd też A.D. Kubacki postuluje zwiększenie ochrony prawnej dla zawodu tłumacza przysięgłego oraz o wprowadzenie do ustawy zapisu mówiącego *expressis verbis*, że jest to zawód zaufania publicznego⁴.

Celem określenia statusu tłumacza przysięgłego jest jego porównanie ze statusem tłumacza zwykłego. Tłumaczem zwykłym może zostać każdy, kto posiada znajomość danego języka obcego. Jednak nikt w tym przypadku nie sprawdza poziomu znajomości tego języka ani dokładności tłumaczenia. Osoba korzystająca z pomocy tłumacza zwykłego swoje zlecenie opiera nie tyle na zaufaniu do jego zdolności i kompetencji językowych, co raczej na znajomości osoby danego tłumacza zwykłego. Nierzadko tłumaczy zwykły jako osoba znana wzbudza niczym nieuzasadnione zaufanie i w konsekwencji przekonanie o możliwości skorzystania z jego pomocy. Często temu zjawisku towarzyszy chęć zaoszczędzenia środków na tłumaczenie.

Inaczej jest w przypadku tłumacza przysięgłego, ten bowiem, posiadając odpowiednie kwalifikacje i prawo wykonywania zawodu potwierdzone odpowiednimi certyfikatami, wzbudza zaufanie u swoich klientów, których najczęściej nie zna osobiście. To zaufanie nie ma już podłoża emocjonalnego, lecz opiera się umiejętnościach potwierdzonych certyfikatami.

Ponadto tłumacz przysięgły musi się specjalizować nie tylko w danym języku, ale również w terminologii z poszczególnych dziedzin czy dyscyplin nauki⁵.

² Zob. wyrok TK z dnia 7 maja 2002 r., sygn. SK 20/00, OTK ZU 2002, nr 3A, poz. 29.

³ Taki Kodeks został przyjęty uchwałą Rady Naczelnej PT TEPIS nr 33/X/18 z dnia 1 października 2018 r. Kodeks ten zawiera zasady etyki zawodowej (Dział I) i zasady wykonywania praktyki tłumacza (Dział II).

⁴ A.D. Kubacki, *Ocena regulacji ustawowych w odniesieniu do zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce. Próba podsumowania*, „Rocznik Przykładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przykładu” 2017, nr 12, s. 201–215.

⁵ Zob. Ł. Biel, *Jakość przekładu prawnego i prawniczego w świetle normy europejskiej PN-EN 15038 oraz hipotezy uniwersaliów translatorycznych*, „Rocznik Przykładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przykładu” 2011, nr 6, s. 13–28.

Tłumacz przysięgły jest także gwarantem rzetelnego procesu, który zapewnia Konstytucja RP⁶. Osoba, która nie zna czynnie języka bądź zna go biernie, czyli nie w wystarczającym stopniu, aby rozumiała treści do niego kierowane, bądź nie może swobodnie wyrażać swych myśli, ma bezwarunkową opcję skorzystania z usługi tłumacza przysięgłego⁷.

Wymogi zawodowe, jakie musi spełnić kandydat na tłumacza przysięgłego, zostały określone w treści art. 2 ust. 1 u.z.t.p. W treści tego artykułu ustawodawca postanowił, że tłumaczem przysięgłym może być osoba fizyczna, która:

1. „ma obywatelstwo polskie albo obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) (...);
2. zna język polski;
3. ma pełną zdolność do czynności prawnych;
4. nie była karana za przestępstwo umyślne, przestępstwo skarbowe lub za nieumyślne przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu obrotu gospodarczego;
5. ukończyła studia wyższe;
6. złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin z umiejętności tłumaczenia z języka polskiego na język obcy oraz z języka obcego na język polski”.

Na podstawie art. 3 u.z.t.p. tłumacze przysięgli mają obowiązek zdania egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powoływaną w drodze decyzji Ministra Sprawiedliwości. Po zdanym egzaminie tłumacz musi złożyć ślubowanie, a następnie wpisać się na listę tłumaczy przysięgłych (art. 6 u.z.t.p.)⁸. Dopiero wówczas nabywa uprawnienie do wykonywania zawodu.

Tłumacz przysięgły ma zamknięty katalog swoich uprawnień dotyczących wykonywania zawodu. Według art. 13 u.z.t.p. „tłumacz przysięgły jest uprawniony do:

- 1) sporządzania i poświadczania tłumaczeń z języka obcego na język polski, z języka polskiego na język obcy, a także do sprawdzania i poświadczania tłumaczeń w tym zakresie, sporządzonych przez inne osoby;
- 2) sporządzania poświadczonych odpisów pism w języku obcym, sprawdzania i poświadczania odpisów pism, sporządzonych w danym języku obcym przez inne osoby;
- 3) dokonywania tłumaczenia ustnego”⁹.

Lista osób uprawnionych do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego jest publikowana, a tym samym udostępniana w Biuletynie Informacji Publicz-

⁶ M. Sadowska, *Tłumacz w postępowaniu karnym w ustawodawstwie polskim i rosyjskim – wybrane aspekty*, „Lingua Legis” 2018, nr 26, s. 95.

⁷ C. Kulesza, *Udział tłumacza [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, 2018.

⁸ Zob. B. Cieślík, L. Laska, M. Rojewski, *Egzamin na tłumacza przysięgłego. Komentarz, teksty egzaminacyjne, dokumenty*, Warszawa 2014, s. 43.

⁹ *Ibidem*.

nej¹⁰. Procedura wpisania kandydata na tę listę również daje wysoki poziom pewności co do kwalifikacji i umiejętności tłumacza.

Zawód ten reguluje wyżej wspomniana ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego. Według art. 1 ust. 1 u.z.t.p. ustawa ta normuje „warunki i tryb nabywania oraz utraty prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, a także zasady wykonywania tego zawodu”. Tłumacze przysięgli są obok ustawy podlegli również przepisom Kodeksu tłumacza przysięgłego, o którym była już mowa powyżej. Jak wykazał w swojej pracy M. Moczulski, brak jest spójności między u.z.t.p. a Kodeksem¹¹. Należy zatem przyjąć, iż Kodeks dopełnia ustawę.

Tytułowa instytucja nie jest organem samodzielnym, czyli odpowiada przed innym organem, którym jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tłumacza.

Specyfika tajemnicy zawodowej tłumacza przysięgłego

Tłumacz przysięgły, wykonując swoją pracę, wchodzi w posiadanie licznych informacji, niekiedy bardzo poufnych czy osobistych. Klienci powierzają mu te informacje, będąc przekonanymi, że tłumacz przysięgły nie wykorzysta ich do innych celów niż dokonanie tłumaczenia. To przekonanie opiera się również na ustawowym obowiązku dochowania tajemnicy przez tłumacza przysięgłego, do czego nie jest zobowiązany tłumacz zwykły, nawet będąc osobistym przyjacielem.

Obowiązek zachowania tajemnicy przez tłumacza przysięgłego wynika z art. 14 ust. 1 pkt 2 u.z.t.p., w którym ustawodawca postanowił, że jest on zobowiązany do zachowania „w tajemnicy faktów i okoliczności, z którymi zapoznał się w związku z tłumaczeniem”. Obowiązek zachowania tajemnicy jest powiązany ze sposobem wykonywania tego zawodu, a mianowicie tłumacz przysięgły winien wykonywać swoje zadania ze szczególną „starannością i bezstronnością, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa”. Do zachowania tajemnicy tłumacz przysięgły zobowiązuje się także, wypowiadając słowa przysięgi, jaką musi złożyć wobec Ministra Sprawiedliwości, wchodząc do tego zawodu. W art. 7 u.z.t.p. została zawarta treść tej przysięgi, która brzmi: „Mając świadomość znaczenia moich słów i odpowiedzialności przed prawem, przyrzekam uroczyście, że powierzone mi zadania tłumacza przysięgłego będę wykonywać sumiennie i bezstronnie, dochowując tajemnicy prawnie chronionej oraz kierując się w swoim postępowaniu uczciwością i etyką zawodową”.

Reasumując, tak jak każdy zawód zaufania publicznego, np. lekarz, adwokat czy policjant, także tłumacz jest związany tajemnicą zawodową na podstawie przepisów ustawowych oraz złożonej przysięgi.

¹⁰ Lista tłumaczy przysięgłych na stronie MS Online: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-tlumacza-przysieglego> (22.01.2020).

¹¹ M. Moczulski, *Kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*, „Lingua Legis” 2018, nr 26, s. 33.

Jednak istnieje wyjątek od wyżej wymienionych reguł. Otóż teksty czy też inne tłumaczenia mogą być przekazywane dalej, aczkolwiek musi zostać spełniony pewien warunek – trzeba usunąć dane instytucji czy też osoby, o których mowa w dokumencie. Należy dokonać anonimizacji danych w taki sposób, aby z tekstu nie można było dokonać identyfikacji klienta lub innej przypadkowej osoby, o której jest mowa w dokumentach lub informacjach tłumaczonych¹².

Jak trafnie zauważyła T. Tomasziewicz, zachowanie tajemnicy zawodowej przez tłumacza jest przejawem profesjonalizmu zawodowego¹³. Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 2 u.z.t.p. „tłumacz jest zobowiązany do zachowania w tajemnicy faktów i okoliczności, z którymi zapoznał się w związku z tłumaczeniem”. Powołując się na komentarz do wyżej wymienionej ustawy autorstwa M. Kaczochy oraz M. Mazuryka, „tłumacz przysięgły jest nie tylko obowiązany do zachowania w tajemnicy samych zapisów tłumaczenia, lecz także wszelkich innych informacji, jakie powziął w związku z wykonanym tłumaczeniem”¹⁴.

Katalog informacji, jakie tłumacz przysięgły ma za zadanie zachować w tajemnicy, jest też zawarty w § 6 Kodeksu tłumacza przysięgłego z 2018 r. stanowiącym: „Tłumacz przysięgły zobowiązany jest do zachowania tajemnicy zawodowej, którą objęte są wszelkie informacje uzyskane w związku z tłumaczeniem, w tym również informacje, których nieumyślne ujawnienie zagrażałoby bezpieczeństwu obrotu gospodarczego, oraz ponosi całkowitą odpowiedzialność osobistą za sposób ich przechowywania w każdej postaci, w tym również w formie zapisu elektronicznego z zastosowaniem dostępnych środków technicznych”¹⁵.

Dokumenty bądź tłumaczenia ustne, które potrzebują poświadczenia profesjonalnego tłumacza, zawierają często dane wrażliwe bądź inne informacje, które nie powinny być ujawnione osobom trzecim, co wynika z ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 r. Wnioskować należy, że zbiór dobrych praktyk czy zaleceń, jakie znalazły się zarówno w Kodeksie tłumaczy przysięgłych¹⁶, jak i w ustawie, stanowią, iż wszystko, co tłumacz przysięgły przełoży lub o czym zostanie poinformowany profesjonalny translator, zostaje objęte tajemnicą.

¹² J. Miler-Cassino, *Problemy praktyki zawodowej tłumacza przysięgłego*, „Biuletyn TEPIS” 2015, nr 82, s. 55–59.

¹³ T. Tomasziewicz, *Profesjonalizm, wierność, bezstronność: podstawowe wymogi stawiane tłumaczom zawodowym?*, „Studia Germanica Posnaniensia” 2013, nr 33, s. 151.

¹⁴ M. Kaczocha, M. Mazuryk, *Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 45.

¹⁵ Tekst Kodeksu tłumacza przysięgłego: <http://tepis.org.pl/wp-content/uploads/przepisy-prawa/kodeks-tp.pdf> (22.01.2020).

¹⁶ R. Świgońska, *Od 1 października 2018 roku obowiązuje nowy kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*, blog o tłumaczeniu prawniczym i sądowym, <https://www.tlumaczeniaprawnicze.com.pl/2018/10/02/od-1-pazdziernika-2018-obowiazuje-nowy-kodeks-zawodowy-tlumacza-przysieglego/> (29.02.2020).

Zwolnienie z tajemnicy zawodowej tłumacza przysięgłego

Tajemnica zawodowa tłumaczy profesjonalnych nie ma charakteru bezwzględ- nego. W przepisach prawa zostały przewidziane pewne okoliczności ograniczające tę tajemnicę. W pewnych okolicznościach przewidzianych przepisami ustawo- wymi tłumacz przysięgły ma obowiązek wyjawienia pewnych faktów stosow- nym organom państwowym. Takie rozwiązanie jest analogiczne do tego, które dotyczy możliwości zwolnienia adwokata z zachowania tajemnicy. Adwokata tajemnica zawodowa nie obowiązuje wobec „informacji udostępnianych na pod- stawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryz- mu oraz «informacji» dotyczących szczególnych przepisów z ustawy – ordyna- cja podatkowa”¹⁷.

Odwołując się do u.z.t.p., a konkretniej do rozdziału 4a, rozporządzenie Par- lamentu Europejskiego i Rady (UE) (RODO) stosuje się co do zakresu, który nie narusza obowiązku zachowania przez tłumacza tajemnicy zawodowej.

W art. 29b u.z.t.p. wyszczególnia się, iż nawet gdy Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych występuje z żądaniem o ujawnienie informacji, żądanie to nie jest ważne co do informacji i okoliczności objętych tajemnicą zawodową¹⁸.

Kolejnym aktem prawnym odnoszącym się do tajemnicy zawodowej tłumacza przysięgłego jest ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa We- wnętrznego oraz Agencji Wywiadu¹⁹. W art. 27 ust. 15 stanowi ona, iż „w przy- padku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Szef ABW przekazuje Prokuratorowi Generalnemu wszystkie materiały zgromadzone pod- czas stosowania kontroli operacyjnej”. Następnie w art. 27 ust. 15h pkt 2 usta- wodawca postanowił, że nawet te dowody będące informacjami stanowiącymi tajemnicę zawodową związaną z wykonywaniem zawodu bądź funkcji, które są zawarte w art. 180 § 2 k.p.k., są przekazywane Prokuratorowi Generalnemu, który ma obowiązek nałożony przez ust. 15i te same ustawy niezwłocznie przekazać je do sądu²⁰. Następnie sąd ten ustala, które z tych informacji stanowią tajemnicą za- wodową i czy można te informacje dopuścić do postępowania karnego.

Dzieje się to jedynie pod warunkiem, „gdy jest to niezbędne dla dobra wy- miaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie inne- go dowodu, a także zarządza niezwłoczne zniszczenie materiałów, których wy- korzystanie w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne”²¹.

¹⁷ Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. 2019, poz. 1513).

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Dz.U. 2020, poz. 27.

²⁰ Zob. B. Opaliński, M. Rogalski, P. Szustakiewicz, *Ustawa o Agencji Bezpieczeństwa We- wnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Komentarz*, Warszawa 2017, Legalis.

²¹ Ustawa z dnia 9 stycznia r. o Agencji Bezpieczeństwa oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. 2020, poz. 27).

Zgodnie z treścią art. 180 k.p.k. „osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności «zastrzeżone» lub «poufne» lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji mogą odmówić zeznań co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, chyba że sąd lub prokurator dla dobra wymiaru sprawiedliwości zwolni te osoby od obowiązku zachowania tajemnicy, jeżeli ustawy szczególne nie stanowią inaczej. Na postanowienie w tym przedmiocie przysługuje zażalenie”²².

Z wyżej wymienionego artykułu wynika, iż tłumacze przysięgli mogą jednak zostać zwolnieni ze swej tajemnicy zawodowej przez sąd czy też prokuratora. Nad tą kwestią pochylił się Rzecznik Praw Obywatelskich A. Bodnar w wystąpieniu do Ministra Sprawiedliwości w sprawie tajemnicy tłumaczy z 6 września 2019 r.²³

Rzecznik Praw Obywatelskich postuluje, by tajemnica zawodowa tłumacza przysięgłego była wyszczególniona w następnym paragrafie obok tajemnicy zawodowej notariusza, adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego, lekarza, dziennikarza i Prokuraturii Generalnej. Rzecznik podnosi, aby tajemnica wynikająca z zawodu profesjonalnego tłumacza była bardziej chroniona, na równi z tajemnicami wyżej wymienionych zawodów i była jedynie do uchylecia „co do faktów objętych tą tajemnicą tylko wtedy, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. Zgodnie z art. 180 § 2 k.p.k. w postępowaniu przygotowawczym w przedmiocie przesłuchania lub zezwolenia na przesłuchanie decyduje sąd, na posiedzeniu bez udziału stron, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od daty doręczenia wniosku prokuratora. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie”.

Rzecznik zauważa ponadto, iż polski system prawny nie przewiduje regulacji, gdzie tłumacz przysięgły ma za zadanie przełożyć na język polski czy obcy informacje objęte tajemnicą bezwzględną, określoną w art. 178 oraz 178a k.p.k. Brak jest zakazu przeprowadzenia dowodu z przesłuchania tłumacza na okoliczność informacji objętych takimi rodzajami tajemnicy, jak tajemnica spowiedzi, mediacji czy też tajemnica obrończa.

Naruszenie tajemnicy zawodowej przez profesjonalnego tłumacza

Tytułowe naruszenie podlega odpowiedzialności zawodowej, które stanowi rozdział 4 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego. Odpowiedzialność zawo-

²² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2020, poz. 30).

²³ Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Sprawiedliwości pismem II.519.1184.2018II.519.1184.2018.MH z dnia 9 września 2019 r., <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Wystapienie%20do%20Ministra%20Sprawiedliwosci%20%20ws.%20tajemnicy%20%20tumaczy.pdf> (23.01.2020).

dową należy utożsamić z odpowiedzialnością dyscyplinarną²⁴. Ustawodawca przewidział rygorystyczne konsekwencje za naruszenie tajemnicy zawodowej lub wiedzy o pewnych faktach, okolicznościach.

Mianowicie za niezastosowanie się do art. 21 pkt 2 u.z.t.p. stanowiącego o tajemnicy zawodowej przewidziana jest odpowiedzialność zawodowa. Wobec tłumacza przysięgłego, który sprzeniewierzył się zasadom swojego zawodu, mogą być orzeczone następujące kary:

- 1) „upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) kara pieniężna nie niższa niż jedna dziesiąta kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku kalendarzowym poprzedzającym wydanie prawomocnego orzeczenia w sprawie odpowiedzialności zawodowej tłumacza przysięgłego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej «Monitor Polski» (...) i nie wyższa niż to wynagrodzenie;
- 4) zawieszenie prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego na okres od 3 miesięcy do roku;
- 5) pozbawienie prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, z możliwością ubiegania się o jego ponowne nadanie nie wcześniej niż po upływie 2 lat od pozbawienia i po ponownym złożeniu egzaminu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 6”.

Powołując się na komentarz M. Mazuryka, kara upomnienia jest wymierzana za nienależycie, nierzetelne wykonania pracy, które zdarzyły się sporadycznie oraz z przyczyn niezawinionych przez tłumacza. Kara nagany ma bardziej surowy wydźwięk niż upomnienie. Pozostałe dwie kary mają realny przekład na zaprzestanie wykonywania pracy przez tłumacza oraz mają funkcję informacyjno-ewidencyjną²⁵.

Katalog kar podany wyżej ma charakter zamknięty. Sankcje te cechują się niepołączalnością kar, adekwatnością oraz stopniowalnością – od najłagodniejszej do najsurowszej kary.

Podsumowanie

Zawód tłumacza przysięgłego przynależy do zawodów zaufania publicznego. Tłumacz ten, wykonując swą pracę, bardzo często wchodzi w posiadanie informacji, które nie powinny być ujawniane osobom trzecim. Okazuje się jednak, iż jest on zobowiązany do zachowania w tajemnicy wszelkich faktów i okoliczności, z którymi został zaznajomiony w toku wykonywania przekładu tekstu bądź mowy.

²⁴ A.D Kubacki, *Odpowiedzialność zawodowa tłumaczy przysięgłych*, „Język, Komunikacja, Informacja” 2008, nr 3, s. 149–161.

²⁵ M. Kaczocha, M. Mazuryk, *Ustawa o zawodzie...*, s. 46–47.

Tajemnica zawodowa tłumacza przysięgłego powinna wynikać nie tylko z przepisów prawa, wewnętrznego kodeksu, ale także z zasad współżycia społecznego.

Tajemnica ta nie ma jednak charakteru bezwzględnego, co może wynikać z przepisów, które zostały skonstruowane *stricte* pod profesję tłumacza przysięgłego. Doznaje ona ograniczeń, co wynika z przepisów ustawowych. Uzasadnienie dla takiego rozwiązania normatywnego wynika z faktu, że tajemnica zawodowa może kolidować innymi wartościami, takimi jak bezpieczeństwo państwa czy pojedynczych osób.

Konkludując, należy przyjąć, iż problem tajemnicy zawodowej tłumaczy przysięgłych wymaga dalszej, odrębnej i pogłębionej refleksji naukowej czy też doktrynalnej. Odpowiedź Ministra Sprawiedliwości na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich powinna rozwiązać problem zbyt wąsko chronionej tajemnicy zawodowej. Najważniejszym jednak wnioskiem opracowania jest przekonanie o potrzebie nowelizacji ustawy o tłumaczach przysięgłych przynajmniej w zakresie zaliczenia tej profesji do kategorii zawodów zaufania publicznego.

Bibliografia

- Biel Ł., *Jakość przekładu prawnego i prawniczego w świetle normy europejskiej PN-EN 15038 oraz hipotezy uniwersaliów translatorycznych*, „Rocznik Przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu” 2011, nr 6.
- Kaczocha M., Mazuryk M., *Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego. Komentarz*, Warszawa 2011.
- Kubacki A.D., *Ocena regulacji ustawowych w odniesieniu do zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce. Próba podsumowania*, „Comparative Legilinguistics” 2018, nr 35.
- Kubacki A.D., *Odpowiedzialność zawodowa tłumaczy przysięgłych*, „Language, Communication, Information” 2008, nr 3.
- Kulesza C., *Udział tłumacza [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, 2018.
- Miler-Cassino J., *Problemy praktyki zawodowej tłumacza przysięgłego*, „Biuletyn TEPIS” 2015, nr 84.
- Moczulski M., *Kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*, „Lingua Legis” 2018, nr 26.
- Opaliński B., Rogalski M., Szustakiewicz P., *Ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Komentarz*, Warszawa 2017, Legalis.
- Sadowska M., *Tłumacz w postępowaniu karnym w ustawodawstwie polskim i rosyjskim – wybrane aspekty*, „Lingua Legis” 2018, nr 26.
- Świgońska R., *Od 1 października 2018 roku obowiązuje nowy kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*, blog o tłumaczeniu prawniczym i sądowym.
- Tomaszkiewicz T., *Profesjonalizm, wierność, bezstronność: podstawowe wymogi stawiane tłumaczom zawodowym?*, „Studia Germanica Posnaniensis” 2013, nr 23.

Streszczenie

Przedmiotem niniejszego artykułu jest przedstawienie kwestii tajemnicy zawodowej tłumacza przysięgłego. Problematyka ta rzadko znajduje swoje odzwierciedlenie w literaturze prawniczej. Na początku opracowania scharakteryzowano instytucję tłumacza przysięgłego. Następnie doko-

nano analizy tajemnicy zawodowej tłumacza. Kolejnym aspektem było zwolnienie z tajemnicy zawodowej tłumacza oraz przedstawiono lukę w prawie, do której odniósł się Rzecznik Praw Obywatelskich. Kończący artykuł fragment dotyczy sankcji za naruszenie tajemnicy zawodowej. Celem opracowania jest ukazanie specyfiki zawodu tłumacza przysięgłego oraz jego znaczenia społecznego. Tajemnica zawodowa jest istotnym elementem kwalifikacji tego zawodu jako zawodu zaufania publicznego.

Słowa kluczowe: tajemnica zawodowa, tłumaczenie, tłumacz przysięgły, odpowiedzialność zawodowa, zawód zaufania publicznego

ASPECTS OF THE SWORN TRANSLATOR'S PROFESSIONAL SECRECY

Summary

The paper aims to present the opinion of professional secrets of a sworn translator. These issues are rarely found in your list of issues in the legal literature. At the beginning, the institution of a sworn translator is outlined. Next, the article's merits, i.e. the analysis of the features of the translator's professional secrets, will be discussed. Another aspect in this work will be released from the professional secrets of the translator and presented in the law to those that the Ombudsman referred to. The final paragraph will deal with sanctions for breach of professional secrets. The purpose of the performance is to show the specifications and profession of a sworn translator and his social significance. Professional secrecy is an important element in the qualification of this profession as a profession of public trust.

Keywords: professional secrecy, translation, Sworn Translator, professional responsibility, profession of public trust